

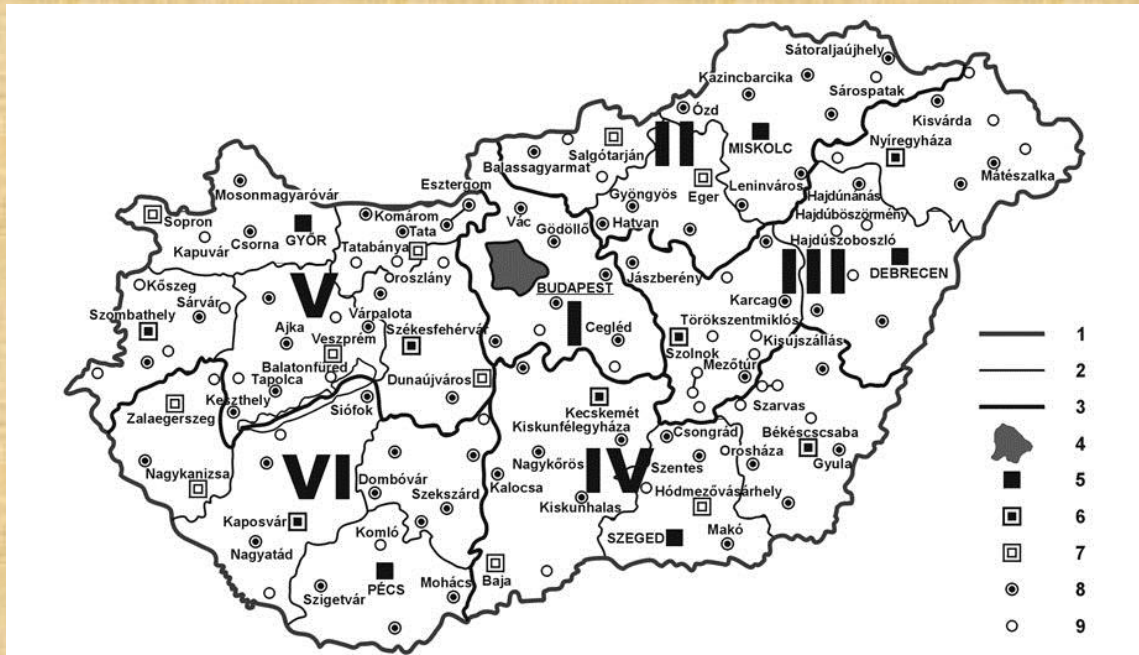
MAGYAR REGIONÁLIS TUDOMÁNYI TÁRSASÁG XVII. VÁNDORGYŰLÉSE
Területi kutatások Közép-Európában, Sopron, 2019. október 11.

Új növekedési pólus Keleten?
Egy debreceni kutatás tanulságai

Kozma Gábor – Molnár Ernő

Debreceni Egyetem Társadalomföldrajzi és Területfejlesztési Tanszék

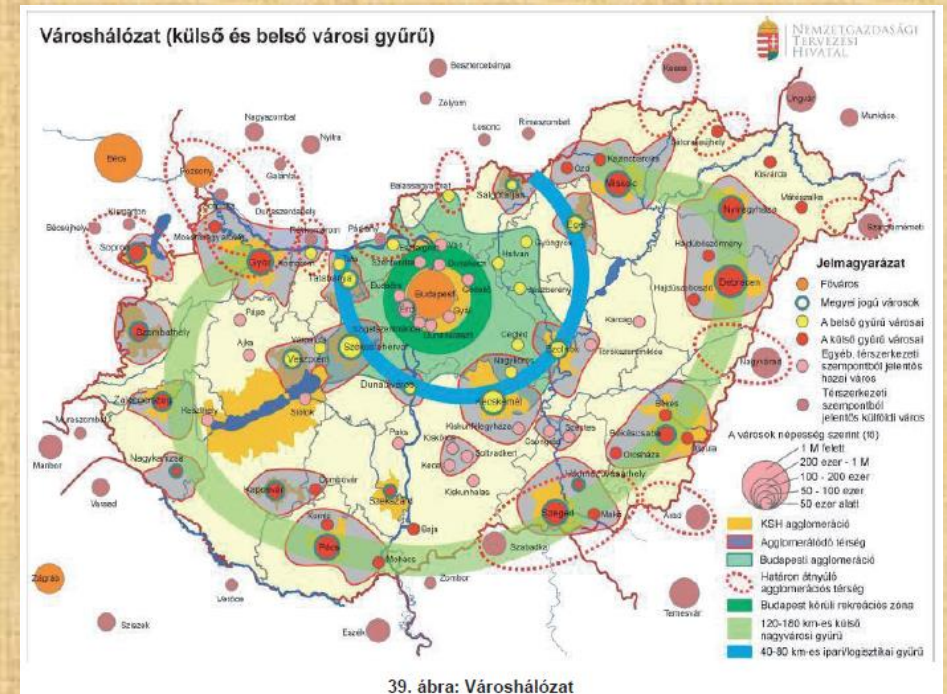
A növekedési pólus-koncepcióról

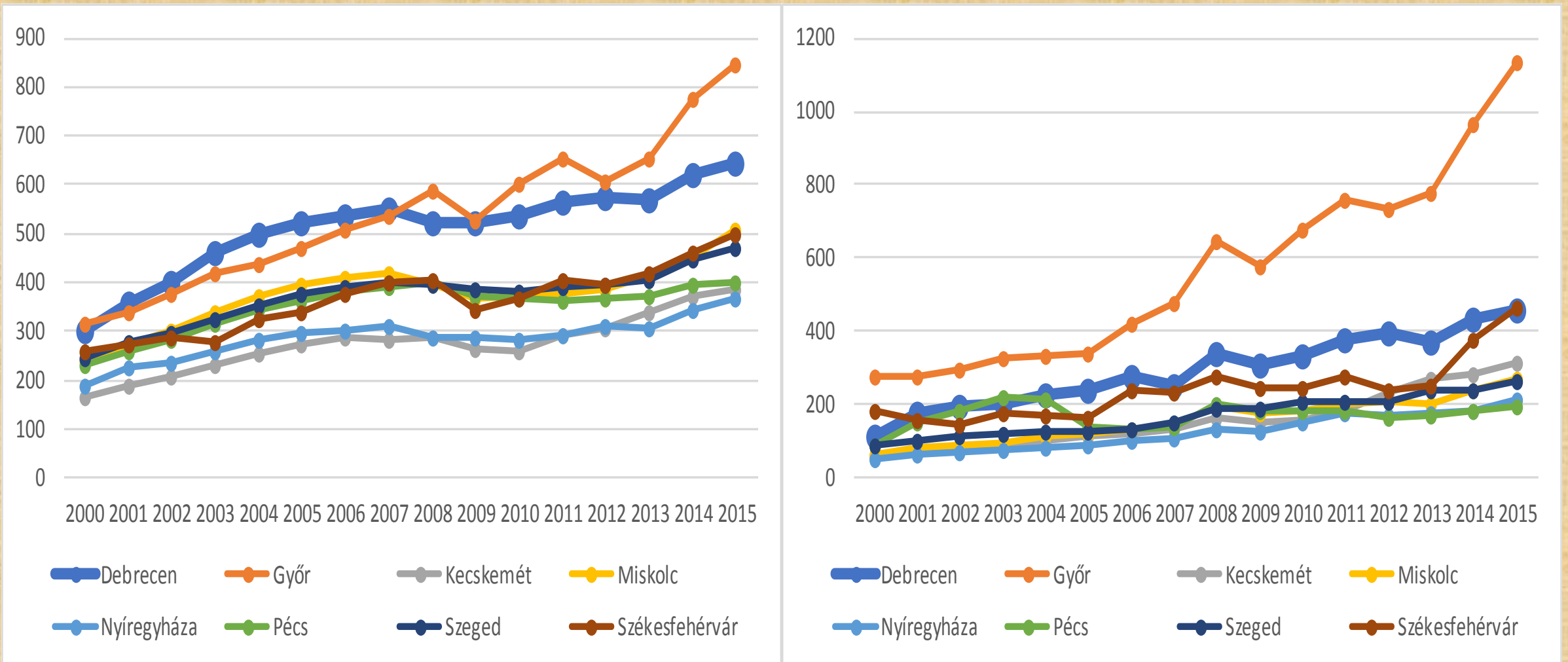
Térben koncentrált motorikus iparágak hatásainak ágazatközi és területi terjedése;
 Tervezett-támogatott növekedési pólusok: tágabb térség fejlődésére pozitív hatással;

Infrastruktúra, gazdaság koncentrációja (kritikus tömeg) – meglévő rendszerre építkezés előnyei;

Dekoncentráció vs. koncentráció, pólusból **tovagyűrűző** hatások vagy **vidéki erőforrások elszívása?**

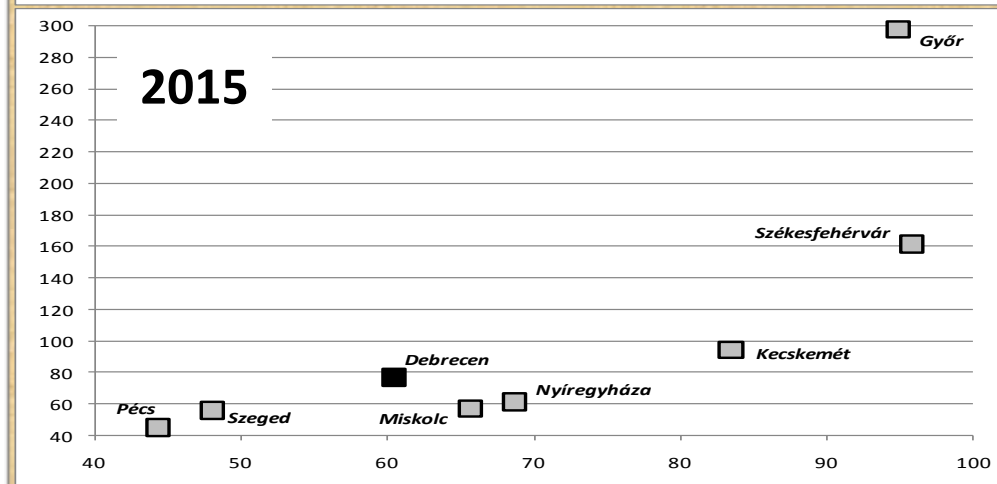
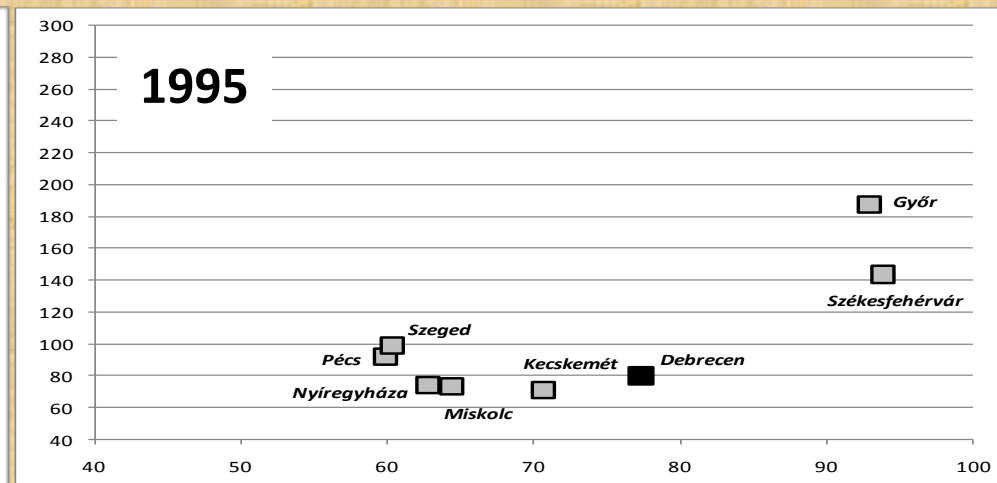
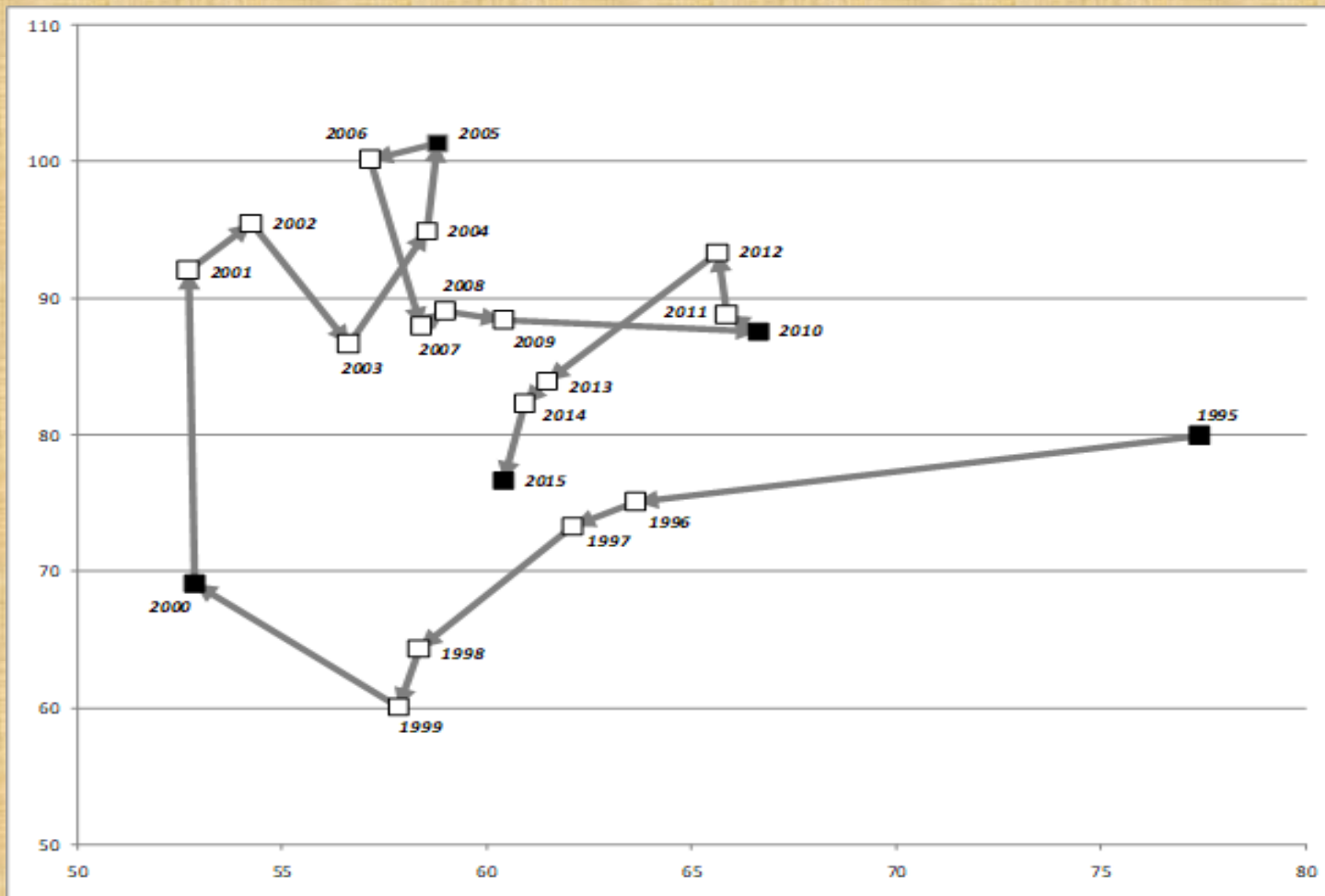

A második-harmadik legnagyobb vidéki gazdaság...

Debrecen gazdaságának abszolút mérete a települési gazdasági erő és a helyi székhelyű vállalkozások bruttó hozzáadott értéke alapján, a hazai nagyvárosok mezőnyében; forrás: KSH, MÁK és NAV adatai

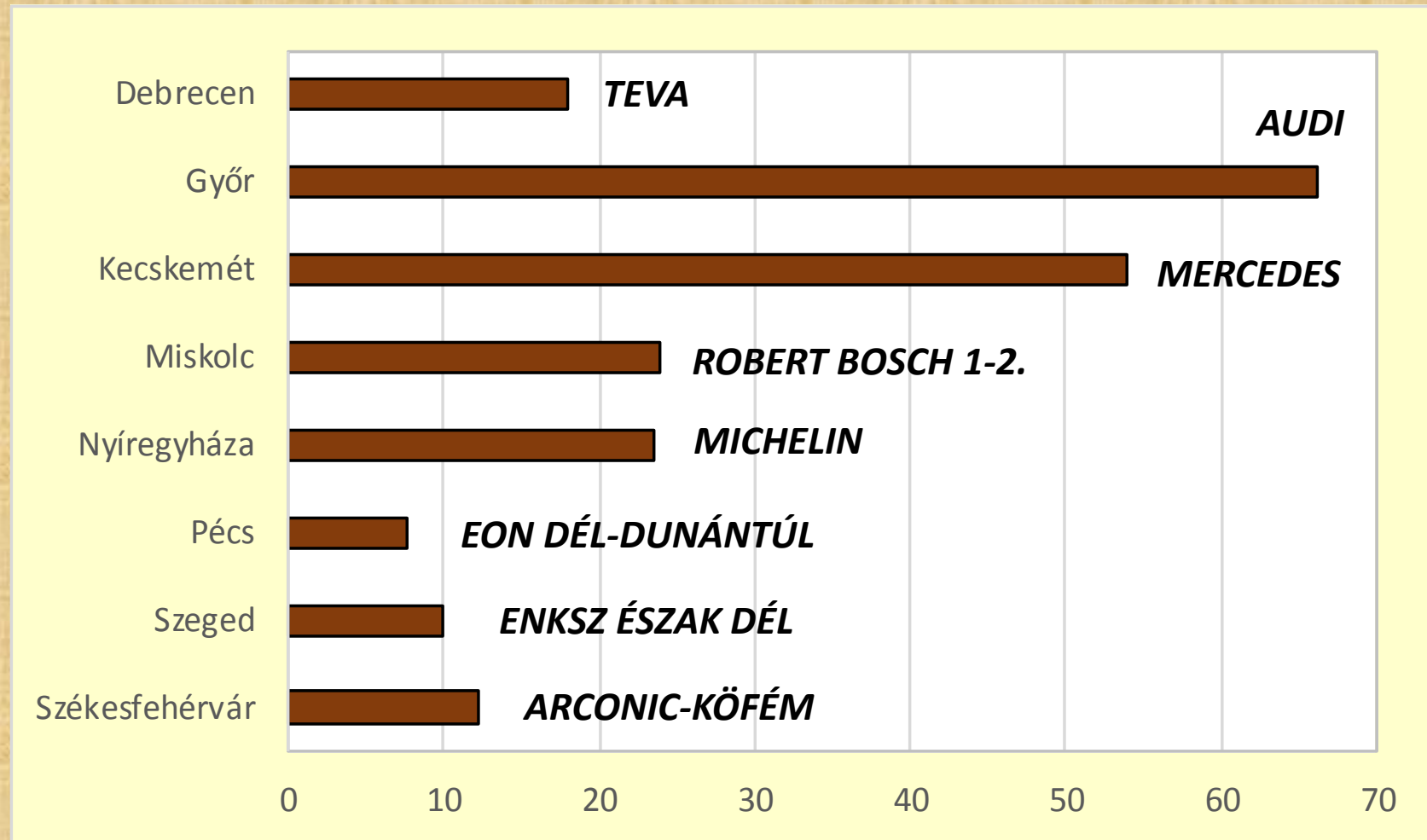
... nagyvárosi átlag körüli fejlettségi és szerkezeti mutatókkal

(függőleges tengely: egy lakosra jutó bruttó hozzáadott érték a csoportátlag százalékában; vízszintes tengely: komplex szerkezeti mutató az export aránya, a vállalatok átlagos mérete és az ipari társas vállalkozások aránya alapján: balról jobbra növekvő export- és ipari társas vállalkozás-arány, illetve növekvő átlagos vállalatméret); forrás: KSH és NAV adatai alapján

Kevésbé domináns nagyvállalati szektor

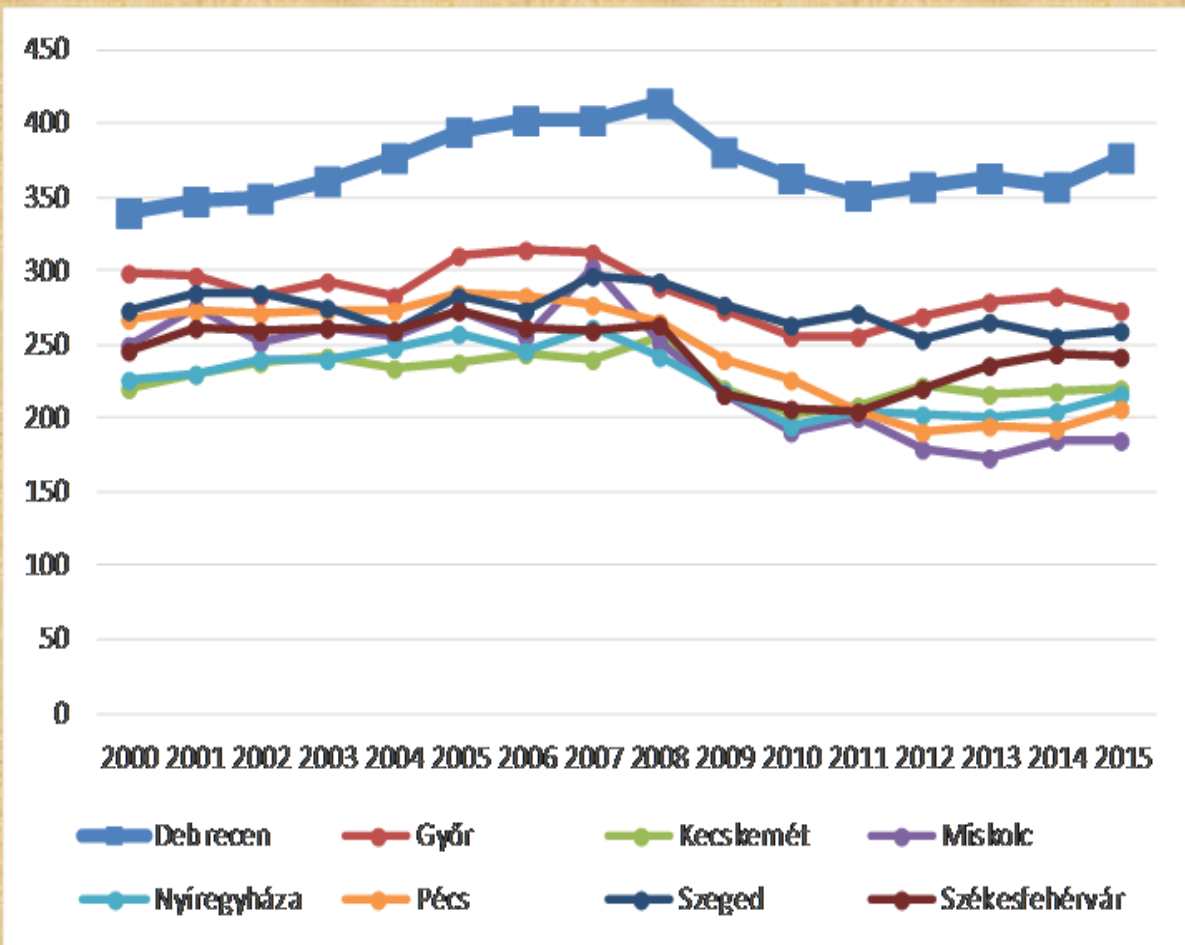
	Cégek (2018, db)	Foglalkoztatott (2018, fő)
Debrecen	12	14 166
Győr	16	24 286
Kecskemét	13	14 943
Miskolc	11	17 869
Nyíregyháza	8	9 065
Pécs	6	5 744
Szeged	9	7 804
Székesfehérvár	15	21 848

A helyi székhelyű, legalább 500 fős vállalkozások néhány adata; forrás: Creditreform Céginformáció

A legnagyobb helyi székhelyű vállalat aránya az összes árbevételben (2015, %); forrás: megyei iparkamarai és NAV adatok alapján

Jelentős számú közép- és potenciális középvállalat

Nagy-, közép- és potenciális középvállalatok abszolút száma a vizsgált nagyvárosokban (2000-2015, db);
forrás: KSH adatai alapján

	Nagy-, közép- és potenciális középvállalatok abszolút száma (2015, db)			Nagy-, közép- és potenciális középvállalatok száma 1000 lakosra (2015, db)		
	250 fő felett	50-249 fő felett	20-49 fő	250 fő felett	50-249 fő felett	20-49 fő
Debrecen	22	107	247	0,11	0,53	1,22
Győr	26	97	151	0,20	0,75	1,17
Kecskemét	16	65	140	0,14	0,58	1,25
Miskolc	18	59	109	0,11	0,37	0,69
Nyíregyháza	8	56	153	0,07	0,47	1,30
Pécs	7	48	151	0,05	0,33	1,04
Szeged	19	61	180	0,12	0,38	1,11
Székesfehérvár	23	69	150	0,23	0,70	1,53
Összesen	139	562	1 281	0,12	0,50	1,14

jellemzője a magyarországi nagyvárosokban (2015);
forrás: KSH adatok alapján

Élelmiszergazdaság – továbbra is kitörési pont?

Általános jellemzők

- Erős helyi nyersanyagbázis;
- Nagyszámú és sokféle szereplő;
- Teljes értékláncok felépíthetősége;
- Térség integrálására alkalmas;

Specifikumok

- Baromfiágazat;
- Tormatermesztő körzet;
- Debreceni páros kolbász;
- Pharmapolis Klaszter;

Forrás: KSH	Hajdú-Bihar részesedése az országos termelésből (%)		Hajdú-Bihar helyezése a megyék között	
	2000-2007	2008-2015	2000-2007	2008-2015
Búza	7	7	5	4
Kukorica	11	10	1	1
Napraforgó	6	8	7	3
Cukorrépa	23	6	1	7
Dohány	4	3	4	4
Burgonya	8	9	5	4
Zöldségfélék	17	20	1	1
Csemegekukorica	51	43	1	1
Zöldborsó	34	39	1	1
Alma	5	7	6	3
Takarmánynövények	8	10	3	1
Gyep termésmennyisége	10	11	2	3
Baromfi	10	11	2	2
Kacsaállomány	3	8	7	3
Lúdállomány	10	16	4	2
Tyúkfélék állománya	11	12	2	1
Tyúktojástermelés	8	8	5	3
Juhállomány	18	20	1	1
Sertésállomány	11	15	1	1
Szarvasmarha állománya	11	12	1	1
Tejtermelés	11	12	1	1
Vágómarha	10	10	2	2

Új nagyvárosi gazdasági szegmens: az SSC szektor

Név	Ágazat	Alkalmazásban állók (fő)
BT ROC Kft.	Összetett adminisztratív szolgáltatás	500
EPAM Systems Kft.	Számítógépes programozás	290
Flowserve Hungary Services Kft.	M.n.s. egyéb kiegészítő üzleti szolgáltatás	225
IT Services Hungary Kft.	Egyéb információ-technológiai szolgáltatás	1 660
NI Hungary Kft.	Elektronikai áramköri kártya gyártása	200
Transcosmos Kft.	Egyéb információ-technológiai szolgáltatás	247

Fotó: Miskolczi János

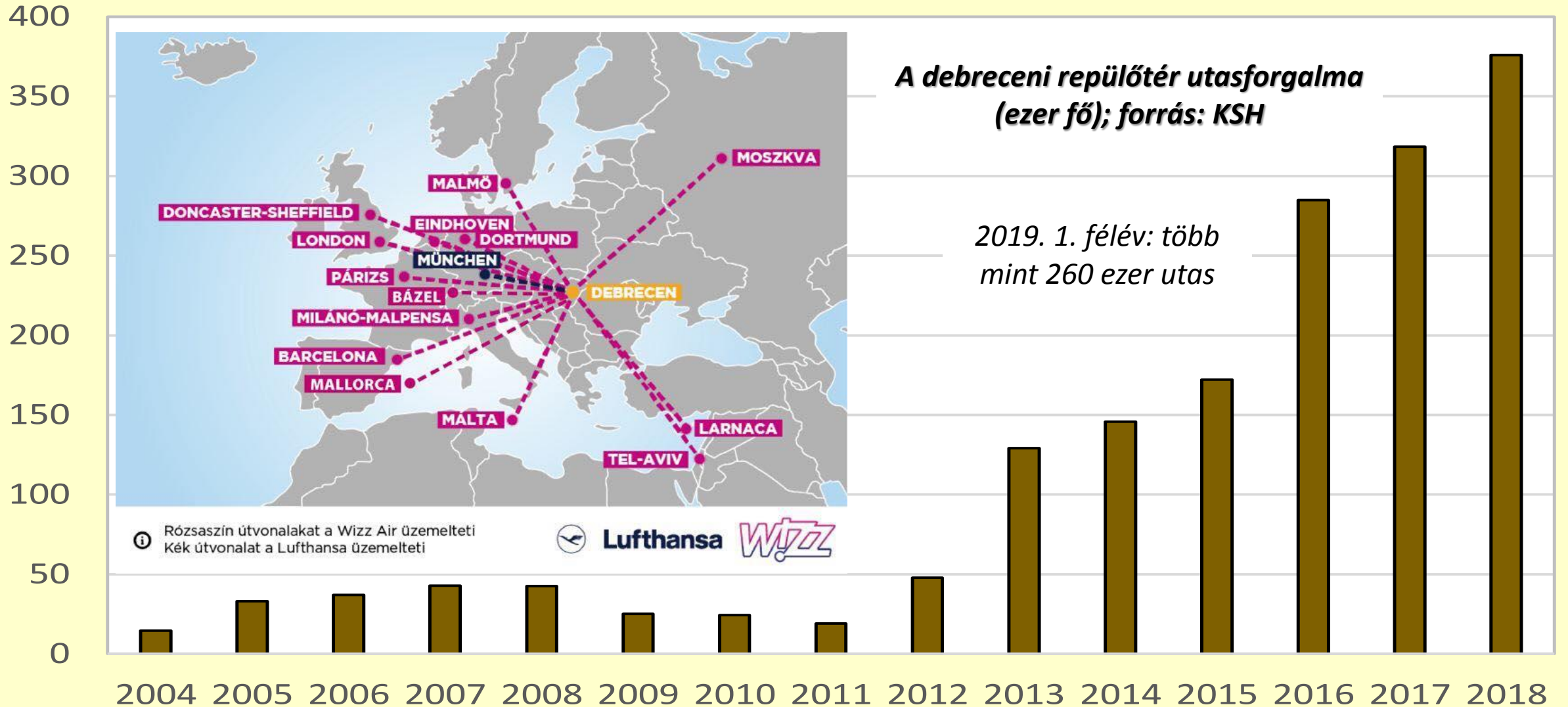
2017 CEE Shared Services Gala, Varsó:

„Best Emerging City of the Year in Central Europe”

forrás: Creditreform Céginformáció, sajtóanyagok

A globális hálózatokba kapcsolódás új minősége

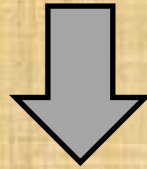
Debrecen is az újraiparosodás útján?

Cég neve	Új munkahelyek (db)	Gazdasági tevékenység / beruházás célja
BMW	1000	Járműipar: új autógyár építése;
FAG Magyarország	510	Gépipar (csapágygyártás): kapacitásbővítés;
Krones	500	Élelmiszeripari gépgyártás: új üzem létesítése;
Continental	450	Elektronika (autóalkatrész): új üzem létesítése;
<i>Flowserve</i>	<i>400</i>	<i>SSC: új szolgáltató központ létesítése;</i>
Intertanker	320	Járműipar: elővárosi és helyközi autóbuszok fejlesztése;
Thyssenkrupp	250	Járműipar: új üzem létesítése;
<i>National Instruments</i>	<i>210</i>	<i>Elektronika: K+F, globális szolgáltatóközpont bővítése;</i>
<i>EPAM</i>	<i>200</i>	<i>SSC: kapacitásbővítés;</i>
<i>Transcosmos</i>	<i>150</i>	<i>SSC: kapacitásbővítés;</i>
<i>Diehl Aircabin</i>	<i>150</i>	<i>SSC: mérnöközpont létesítése;</i>
Richter Gedeon	125	Gyógyszeripar: biotechnológiai kapacitásbővítés;
Alföldi Tej	110	Élelmiszeripar: kapacitásbővítés;
<i>British Telecom</i>	<i>100</i>	<i>SSC: kapacitásbővítés;</i>
<i>IT Services</i>	<i>100</i>	<i>SSC: kapacitásbővítés;</i>

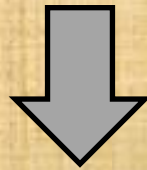
Bejelentett új beruházások (2016-2018) Debrecenben; forrás: EDC Debrecen

Új növekedési pólus Keleten?

- **Újraiparosodási** tendenciák erősödése Debrecenben is;
- Globális és lokális „**stratégiai összekapcsolódása**”: fizikai és humán kihívások;

- Kérdéses jövőbeli **szerkezet**: valódi diverzifikáció vagy kiszorító hatások?
- Milyen **hozzáadott értékre** lesz képes a helyi gazdaság az új hálózatokban?
- Lesz-e (és milyen formában) város határain túlmutató **felhajtó erő**?

- A „**negyedmilliós város**” víziója: délibáb vagy egyfajta racionalitás?

Köszönjük a figyelmet!